

BIBLIO

ΤΟ «ΝΤΕΠΟ» ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΣΚΑΜΠΑΡΔΩΝΗ ΠΑΕΙ ΤΗ ΔΙΗΓΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΑ ΣΤΟΝ ΘΕΟ!

Αυτές οι 27 νέες ιστορίες του είναι ιερές, κοιτούν τον ουρανό στα μάτια!

Του ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΤΣΙΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

Αρτ Ντεπό-βερα! Μεγάλη είναι η τέχνη του Σκαμπαρδώνη. Αυτού που, στη γραμμή παραίσθησης μεταξύ ύπνου και ξύπνιου, μισοβλέπει τις ιστορίες των άλλων να μπλέκονται με τις δικές του. Να πέφτουν, να σπκώνονται, σαν παλιά σκυλιά να κοπαδιάζουν στη μνήμη ή σαν «αγέλη» από αθερίνες να τον περικυκλώνουν και

να τον παρατηρούν, καθώς βουτά με γυαλάκια κολυμβητικά, μάρκας Speedo, στα νερά της νήσου Λήμνου ή στα βάθη του ύπνου του. Και μετά, με τον πρωινό του καφέ, ή αργά με τα βραδινά βουτκάκια, από τσιγάρο σε τσιγάρο, να μετακινούνται αυθαίρετα από το κεφάλι του, να δραπετεύουν οι ήρωές τους, άνθρωποι και ζώα, και σαν τακτικοί θαμώνες, εκεί που τα πίνει με τους φίλους του, να θροιάζουν εμπρός του, επιτάσσοντάς του να τις τελειώσει. Και τις τελειώσει.

Άλλη μια παρτίδα, 27 καινούργια διηγήματα, σαν απολυτικά πεταμένα στο βυθό μιας λίμνης, σαν κουτάβια νεογνά, εικόνες αιωρούμενες, σπαστές αφηγήσεις που, όπως λέει, «γίνονται ντεπό, θυρίδες για το αύριο που θα έχω ένδεια φωσφόρου».

Επέστρεψε. Ο Γιώργος Σκαμπαρδώνης επέστρεψε. Σαρωτικός, περισκοπικός, ευθύβολος, με τις διόπτρες νυκτός πάντα να φωτίζουν υπέρυθρα το στόχο αλλά και με τα μαύρα γυαλιά ημέρας που φορά ουδόλωσ να μην του στερούν το έγχρωμο της αφήγησης κι αυτόν τον σινεμασκόπο καταγραφικό τρόπο ύπαρξης, πρώτα, και διήγησης, μετά.

Προσκυνώ. Και σαν το καλογεράκι-ήρωα Ιωαννίκειο του «Θανάτω θάνατον πατήσας» κατεβαίνω αργά-αργά τα υπόγειά τους, λιτανεύω παρέα τους με αιθάλες, άρτο και ελιές. Σαν τα ανταρτάκια που εκείνα τα «Λευκά Χριστούγεννα του 2003», ως τα θυμάται ο μπαρμπα-Στέργιος, πήγαν με άδεια του Νίκου Ζαχαριάδη να πουν τα κάλαντα στους φασίστες, κι εκείνοι, από τις απέναντι γραμμές «του εχθρού», απάντησαν με λαϊκό του Τσιτσάνη. Κι ύστερα η Άγια Νύχτα εξερράγη αιμάτινη σαν νάρκη που έγραφε το όνομά τους, καθώς επέστρεφαν στις γραμμές τους.

Ασύλληπτη γλώσσα, τριμάρει ο Σκαμπαρδώνης τις λέξεις του καλύτερα κι από ό,τι θα το έκανε κι ο... ίδιος ο Σκαμπαρδώνης! Δεν είναι χωρατό, ούτε εξυπνάδα: ο μεγαλύτερος Έλληνας διηγηματογράφος -όταν ξαναγράψει μυθιστόρημα, θα χρησιμοποιήσω την ίδια εύ-

φημη μνεία, θα κοιτάρω κι ένα «κατ' εμέ αλλά και μερικούς ακόμα, συναδέλφους μου και συναδέλφους του», ώστε να μη με πάρουν με τα σκάγια οι διαφωνούστες, ανταγωνίζεται μόνο με τον εαυτό του. Πάει κι ανάποδα: μόνο ο εαυτός του τον ανταγωνίζεται τον Γιώργο Σκαμπαρδώνη. Στο μικρό, στο διήγημα αστραπή, στο σνάπσο, στο κατοστάρι, μιας και κόντρα απόσταση με τον μαραθώνιο που είναι το μυθιστόρημα το κατοστάρι είναι η καλύτερη περιγραφή του «στιβου» αυτών των 27 ιστοριών.

Αναδύουν συνολικά «Αρώματα Αερολιμένος», έτσι όπως, προυστικά σχεδόν, οι άπειρες μυρωδιές από τις φίνες κολόνιες των duty free, μεθυστικά έξοχες η καθεμιά τους, παράγουν όλες μαζί αυτήν την υπερουράνια ευωδία, όπου μέσα της εμπλέκονται οι πιο υπομελαχολικές νοσταλγίες του κόσμου. Ολογράμματα τράγων, μεθυσμένες πέστροφες, σκυλιά που παρακολουθούν παρτίδα τένις αδυνατώντας να θεωρήσουν το κίτρινο μπαλάκι ως αιτία παιχνιδιού, μα ως ένα θειαφοκανάρινο που δεν πέφτει, βελέντζες κάτω από τις ροδιές και ψυχές που «θα γυρίζουν πάντα και θα σου ζητούνε τις χρεωστούμενες μέρες».

Αγγίζει ο Σκάμπι πάντα τη μεγάλη συγκίνηση, τα μπαρούτια με τα οποία σαν κυνηγός γεμίζει και γομώνει τις σφαίρες του, προκαλούν εκρήξεις που ακούγονται ως και τη χώρα του απρόσληπτου. Τσολιάδες πάνω σε Καβασάκι ανταμώνουν στο φανάρι με Χαρλεάδες κι όλοι μαζί πάνε για σούρες εις ανάμνηση παιδικής φιλίας στη Νίτσα Τσίτρα. Με τους μουσικούς να βαράνε για παπάκια και ποταμίες, μα από το μικρόφωνα να ακούγεται το «Άσος Σπαθί» των Μοτθέρηδ. Σουρεαλισμός, μεταφυσική, μαγικός ρεαλισμός, ευθείες συνομιλίες με Μπόρχες μα και Παπαδιαμάντη, Αργεντινή, Σκιάθος, Νέα Ηρακλέους 47 - Παλιό Τέρμα. Εκεί όπου συντελούνται νυχτερινές ασφαλτοστρώσεις που τα πισσαρισμένα τους χαλίκια «σαν να ξεκολλάνε, να εκτινάσσονται και να βροντοκοπούν διαδοχικά τις έσω λαμαρίνες και στα σίδερα - επίμονα, ένας λιθοβολισμός από τον Κάτω Κόσμο στην κοιλιά του αυτοκινήτου, που με στοχεύει και με καταδιώκει».

Μπαρ στη Μύκονο με τους αέρηδες (ή το ποτό;) να στέλνουν στην μπάρα τον Συνταγματάρχη Λιάπκιν και τον Γιούγκερμαν, συ-

νταξιούχοι ταχυδρομικοί υπάλληλοι στην ήσυχη Θέρμη Θεσσαλονίκης να περιπολούν τις νύχτες, φθάνοντας στο spleen αυτής της σιγαλένιας φαντασμαγορίας, όταν κοντοστέκονται και μελετούν το φως που εκπέμπουν πολυέλαιοι Μουράνο. Συνάψεις, νήματα, επεξεργασία, επιπόηση, ο Σκαμπαρδώνης διαθέτει μια τεχνική κι ένα προικώο από κόλπα, μαγείες, μαγγανείες κι ασάκια στο μανίκι του, που μεταμορφώνουν κάθε διήγημα αυτής της συλλογής σε «Έννοια Αθανασίας». Σε «Γυαλιστερές Πράσινες Καραμέλες», σε αναπάντεχο θέαμα.

Είκοσι επτά λόγιοι για να πας στο βιβλιοπωλείο. Είκοσι επτά ορισμοί για το τι θα πει διήγημα - προδίδω έναν, ας με συγκωρέσει: «Ένα αρχαίο ελληνικό νεκροταφείο, κολόνες και πίσω, το εργοστάσιο της Heineken» (από την πανάκριβη παρακαταθήκη του «Νέες φωτογραφίες του Καρτιέ Μπρεσόν»). Τελεία. Πολλά είπα. Θα μπορούσα κι άλλες εκατό χιλιάδες λέξεις να γράψω για το «Ντεπό», άλλωστε στο μέλλον ίσως μαζί και με τον «Νοέμβριο», το «Περιπολών περί πολλών τυρβάζω», το «Επί Ψύλλου Κρεμάμενος» και το «Μεταξύ σφύρας και Αλιάκμονος», να συνομολογήσουν άλλον έναν τόμο με τίτλο «Τα Δεδουλευμένα Νο.2».

Και να τα διαβάζουν οι Θεσσαλονικείς στο μετρό σαν τους Αθηναίους, όταν με το καλό αποκτήσουμε κι εμείς εδώ πάνω. Κι όλοι μαζί, όπως οι Νεοϋορκέζοι διαβάζουν Όστερ κι αγχώνονται να τελειώσουν την ιστορία πριν φτάσουν στον προορισμό και την αφήσουν στη μέση -να κριτήριο μεγαλείου- να του αποδώσουμε το δέον σέβας.

Αλλά στο κόλπο να μπει κι όλη η χώρα. Χωρία του «Ντεπό» ας απαγγέλλονται δίπλα στον Καταρράκτη Εδέσσης ή στην ξινόμαυρη ένεκα κρασιού Νάουσα, «[...].και να ευωδιάζει γύρω ο τόπος γλυκό κρασί από άδοξα βαρέλια, να μοσοχυρίζει η γειτονιά ολόκληρη». Ή παρά πέρα, στη Φλώρινα, που κάποια Σαββατοκύριακα οι κυνηγοί με τη στολή παραλλαγής στήνουν παγίδες στα αγριογούρουνα με καραμπίνα «Χρυσοσκάνδαλο Saint Etienne» («ποτέ πα, ποτέ πα»). Στα παλιά κουρεία της Ξάνθης, καθώς ο μπαρμπέρης περιποιείται τις γενειάδες, όπως ο ήρωας του «Κούρεμα στον κύριο Παύλο» («Κεφάλια όμορφα πο' χουμε και μαύρα 'ν' τα μαλλιά μας»), και πάλι πίσω, εδώ, στη γενέθλια γη του, στη Θεσσαλονίκη. Χμ, σκέφτομαι μια από αυτές τις επόμενες νύχτες, που θα διαλέξω μουσική στο «Hostel 9» της Λεωφόρου Νίκης, μα τον Θεό, θα βάλω να γυρίζει στα πχεία

ένα ρέιβ σκέτο μουσική, κι απέναντι, όπως λάμπει ο Θερμαϊκός, να το ντύνω με τις γραμμές-απαγγελία σπκωμένη από το «Ανάβοντας ένα Silk Cut, άσπρο slim»: «Αριστερά κάτω η σκοτεινή θάλασσα και μακριά, απέναντι, τα θολά φώτα της πόλης, κι αντίθετα προς τα πάνω, στα εκατό μέτρα, επί της Σοφούλη, να φωσφορίζει σαν πυρακτωμένο, να έχει γύρω από το περιγράμμα του ένα φωτοστέφανο κίτρινο-πού φωτός. Μου φαίνεται μετέωρο...». Cut. ■

Κυκλοφορεί από τις εκδ. Πατάκη.

